

Fietskompas

Handboek

Wat kan je met deze co-creatie toolkit?

Fietsstimulering kent geen vast stappenplan. De harde kant (infrastructuur) krijg meestal veel aandacht; met doorfietsroutes, veilige kruispunten en maatregelen om auto's te ontmoedigen. Maar zonder aandacht voor de zachte kant (de fietser en het gedrag), blijft de impact daarvan beperkt.

Om die reden is het Fietskompas ontwikkeld. Het is een gids die gemeenten helpt om, afhankelijk van waar ze staan in hun proces, de juiste kennis, voorbeelden en handvatten te vinden om fietsen te stimuleren.

Een belangrijk inzicht uit het Fietskompas is dat vooruitgang vaak ontstaat door te kijken naar wat wél kan, en door relaties te versterken. Gemeenten, maatschappelijke organisaties en partners binnen andere domeinen hebben vaker overlappende doelen of aanvullende kennis dan ze denken. Co-creatie kan helpen om die verbinding te leggen.

Daarom hebben we een co-creatie ontwikkeld die je samen met, of naar aanleiding van het Fietskompas kunt uitvoeren. Met deze co-creatie kunnen gemeenten, bijvoorbeeld met ondersteuning van de provincie werken aan concrete oplossingen, inspiratie en nieuwe stappen voor hun fietsstimulering. Dit hand- en werkboek ondersteunen bij het opzetten, begeleiden en uitvoeren van deze co-creatie.

Co-creatie: samenwerken om verder te komen

Wat is co-creatie?

Het woord zegt het al: **samen creëren**. Iedereen brengt in een co-creatie sessie zijn eigen perspectief, ervaring en kennis in. Anders dan bij een meeting of presentatie staat de interactie centraal: deelnemers creëren samen en hebben een gelijkwaardige invloed op het eindresultaat.

Het doel hierbij is om door het bundelen van verschillende perspectieven tot een beter en meer gedragen resultaat te komen, dan wanneer je het alleen probeert op te lossen binnen je bestaande bubbel. Het leidt niet alleen tot rijkere inzichten, maar ook tot meer energie om vervolgstappen daadwerkelijk te zetten, bijvoorbeeld richting het stimuleren van fietsen.

Randvoorwaarden van een goede co-creatie

- Alle deelnemers hebben gelijke invloed en worden gehoord.
- Alle deelnemers hebben een open houding.
- Er is balans in expertise, belangen en achtergronden.
- Er is een duidelijke vraag of uitdaging als vertrekpunt.

Tips

- **Blijf bij het onderwerp:** af en toe afdwalen met discussies is niet erg, maar om verder te komen is het belangrijk om het doel niet uit het oog te verliezen.
- **Kwantiteit eerst, daarna kwaliteit:** kiezen is leuker én makkelijker als alle ideeën al op tafel liggen.
- **Moedig ook out-of-the-box ideeën aan:** ook al worden ze niet uitgevoerd, kan de discussie leiden tot andere ideeën die wel binnen de kaders passen.
- **Maak ideeën zichtbaar en visueel:** schrijf alles op!

Zelf aan de slag met de co-creatie van het Fietskompas

In een co-creatie ga je aan de slag met werkvormen (opdrachten) die nieuwe inzichten en discussie stimuleren. Deze voer je uit met behulp van post-its, werkbladen en andere materialen.

Om het makkelijk te maken hebben we drie kant-en-klare sessies uitgewerkt. Deze sluiten aan op drie vraagstukken uit het Fietskompas. Afhankelijk van de reden waarom je samen met deelnemers (bijvoorbeeld gemeenten) een co-creatie wilt organiseren, kan je de sessie kiezen die het beste bij jullie vraagstuk past. Als initiatiefnemer kun je deze sessies één-op-één gebruiken, of licht aanpassen aan de behoefte van de gemeente of groep waarmee je werkt.

De sessies:

1. “Waar moet ik beginnen?”

Deze sessie is bedoeld voor deelnemers die enthousiast zijn over fietsstimulering, maar niet goed weten hoe ze een begin moeten maken. Ze zien de voordelen, maar missen overzicht of focus. Deze sessie helpt jullie om in kaart te brengen wat er al gebeurt binnen verschillende domeinen, welke kansen er liggen en welke acties als eerste opgepakt kunnen worden.

2. “Ik zit vast”

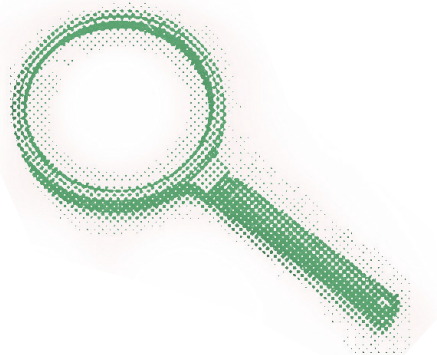
‘en wil graag loskomen!’

Sommige deelnemers zijn al een eind op weg met plannen of partnerschappen voor fietsstimulering, maar ervaren toch belemmeringen. Deze sessie helpt jullie om scherp te krijgen waar het precies stopt, welke obstakels het belangrijkst zijn om aan te pakken en acties te formuleren om hiermee aan de slag te gaan.

3. “Hoe weet ik of mijn aanpak effectief is?”

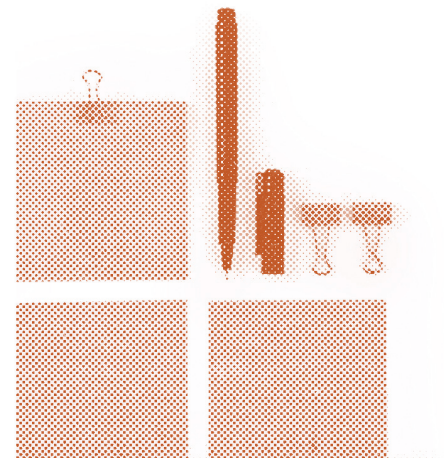
Wanneer deelnemers aan de slag zijn met interventies of campagnes, ontstaat vaak de vraag of deze wel effect hebben. Deze sessie helpt jullie daarom scherp te krijgen wanneer je tevreden bent. Vanuit dat vertrekpunt bepalen jullie kansen voor evaluatie en formuleren ze acties voor vervolgstappen.

Het stappenplan

Onderzoek: wie doen mee en wat is de uitdaging?

- **Voordat je een sessie kiest, bepaal je eerst wat het vertrekpunt is.** Dit kan een concrete vraag zijn vanuit één gemeente, een patroon dat je regionaal ziet, of een idee dat al een tijdje speelt.
- **Daarnaast denk je na over wie je wil uitnodigen.** Een groep van maximaal zes deelnemers werkt voor deze co-creatie het best: klein genoeg voor diepgang, groot genoeg voor diversiteit. Betrek idealiter mensen die elkaar kunnen aanvullen op kennis en ervaringen.
- Kies op basis van het vertrekpunt en de groep deelnemers **welke van de drie sessies** jullie gaan uitvoeren.

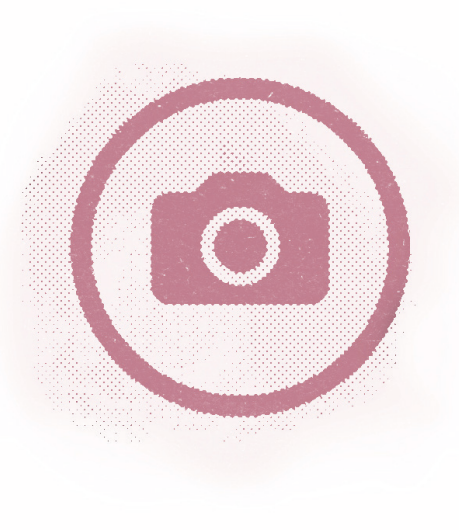
Vorbereiding

- **Een goede voorbereiding zorgt dat de sessie soepel verloopt.** Plan een moment van ongeveer twee uur en zorg voor een ruimte waar deelnemers gemakkelijk kunnen bewegen, werkvellen kunnen ophangen en gezamenlijk kunnen kijken naar wat jullie creëren.
- **Verzamel vooraf alle materialen** In het werkboek staat een overzicht van wat je nodig hebt voor je sessie.
- **Lees op voorhand goed de stappen en timings van de door jullie gekozen sessie door.** Zo weet je waar jullie naartoe werken, en kan je nog eventuele aanpassingen doen.

Uitvoering

- **Begin met een korte introductie waarin je uitlegt wat jullie gaan doen en waarom.** Benoem het doel van de sessie, en geef aan dat een open blik belangrijk is.
- Als de groep elkaar nog niet kent, **laat iedereen zich kort voorstellen.**
- **Start vervolgens met de gekozen sessie** aan de hand van de stappen in het werkboek.
- **Eindig met een gezamenlijke terugblik** waarin jullie kort herhalen welke inzichten zijn opgehaald en welke acties deelnemers meenemen. Vraag hoe zij de sessie hebben ervaren.

Terugkoppeling

- **Na afloop verzamel je alle ingevulde werkvellen en maak je foto's.** Een korte samenvatting helpt deelnemers om het overzicht te bewaren en de resultaten te delen binnen hun eigen organisatie.
- Het loont om na enkele weken opnieuw contact op te nemen om te horen hoe het gaat en of een vervolgsessie nuttig is.

In het werkboek vind je een overzicht van alle stappen, materialen en voorbeelden van hoe ingevulde werkbladen eruit kunnen zien.

Succes!

Heb je een co-creatie met behulp van deze toolkit uitgevoerd?
We horen graag wat je ervan vond en wat de uitkomst was.

Laat het Roel weten via fietsstimulering@tourdeforce.nl.